

โรงพยาบาลทุ่งเขาหลวง อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ระเบียบปฏิบัติห้องปฏิบัติการ เลขที่ LAB-SP-026-00
เรื่องแนวทางการขอเลือดและRefer ไปรับเลือดที่โรงพยาบาลแม่ข่าย

	ชื่อ-สกุล	สายเซ็นต์	วัน/เดือน/ปี
จัดทำโดย	นางกนิษฐา นิลผาย นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการ		1 ก.พ 63
ทบทวนโดย	นางกนิษฐา นิลผาย นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการ		1 ก.พ 63
ตรวจสอบโดย	นางสาวจตุพร ดีพลางม ประธานคณะกรรมการพัฒนา คุณภาพโรงพยาบาลทุ่งเขาหลวง		1 ก.พ 63
อนุมัติโดย	นายชาญชัย วันทอง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุ่งเขาหลวง		1 ก.พ 63

เรื่อง : การขอเลือดและRefer ไปรับเลือดที่โรงพยาบาลแม่ข่าย	หน้าที่2/6
ระดับเอกสาร : วิธีปฏิบัติ	รหัสเอกสาร : LAB-SP-026-00

1. วัตถุประสงค์ (Purpose)

เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยที่มีความเข้มข้นของเลือดน้อยกว่า 20 % ที่ต้องการขอเบิกเลือดหรือrefer ผู้ป่วยไปรับเลือดในการปฏิบัติงานทางห้องปฏิบัติการ แพทย์ พยาบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติเป็นแนวทางอันเดียวกัน ในการขอเบิกเลือดหรือการReferผู้ป่วยไปรับเลือดที่โรงพยาบาลเสลภูมิและโรงพยาบาลร้อยเอ็ด

2. ขอบข่าย (Scope)

ขั้นตอนการดำเนินงานจะครอบคลุมถึงการขอเบิกเลือดหรือrefer ผู้ป่วยไปรับเลือดในรายที่ผู้ป่วยมีค่าHct<20% Hb<7ปฏิกิริยาหลังการรับเลือด คุณสมบัติการบริจาคเลือดให้แก่ญาติผู้ป่วย

3. คำจำกัดความ (Definition)

3.1 การบริจาคเลือดคือ

- การบริจาคโลหิต คือการสละโลหิตส่วนเกินที่ร่างกายยังไม่จำเป็นต้องใช้ เพื่อให้กับผู้ป่วยซึ่งไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริจาค เพราะร่างกายแต่ละคนจะมีปริมาณโลหิตประมาณ 17-18 แก้วน้ำ
- ร่างกายใช้เพียง 15-16 แก้วเท่านั้น ส่วนที่เหลือนั้นสามารถบริจาคให้ผู้อื่นได้ โลหิตสามารถบริจาคได้ทุก 3 เดือน เพราะเมื่อบริจาคโลหิตออกไปไขกระดูกจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างเม็ดโลหิตขึ้นมาทดแทน
- ใช้เวลาประมาณ 20 นาที ซึ่งเจ้าหน้าที่จะเลือกเจาะโลหิตที่เส้นโลหิตดำ บริเวณแขน แล้วเก็บโลหิตบรรจุในถุงพลาสติก (BLOOD BAG) ตั้งแต่ 350-450 มิลลิลิตร (ซี.ซี.) ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของผู้บริจาค

3.2 คุณสมบัติผู้บริจาคโลหิต

1. อายุระหว่าง 17 ปี ถึง 70 ปีบริบูรณ์ ผู้ที่มีอายุ 17 ปี ไม่ถึง 18 ปี ต้องมีหนังสือยินยอมจากผู้ปกครอง
2. ผู้บริจาคโลหิตเป็นครั้งแรก ถ้าอายุเกิน 55 ปี – 60 ปี และให้อยู่ในดุลพินิจของแพทย์ และ พยาบาล
3. ผู้บริจาคโลหิตอายุมากกว่า 60 ปี – 70 ปี แบ่งเกณฑ์การคัดเลือกตามอายุ 2 ช่วง ดังนี้
  - 3.1 การคัดเลือกผู้บริจาคโลหิตอายุมากกว่า 60 จนถึง 65 ปี (ไม่รับบริจาคในหน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่)
    - 1) เป็นผู้บริจาคโลหิตประจำมาโดยตลอดจนกระทั่งอายุ 60 ปี

เรื่อง : การขอเลือดและRefer ไปรับเลือดที่โรงพยาบาลแม่ข่าย	หน้าที่3/6
ระดับเอกสาร : วิธีปฏิบัติ	รหัสเอกสาร : LAB-SP-026-00

- 2) บริจาคโลหิตได้ไม่เกินปีละ 4 ครั้ง คือทุก 3 เดือน
- 3) ตรวจ Complete Blood Count (CBC), Serum Ferritin (SF) ปีละ 1 ครั้ง เพื่อประกอบการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพทั่วไป และสำหรับแพทย์ใช้ผลการตรวจ SF ในการติดตามและปรับการให้ธาตุเหล็กทดแทน
- 3.2 ผู้บริจาคโลหิตอายุมากกว่า 65 ปี จนถึง 70 ปี (ไม่รับบริจาคในหน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่)
  - 1) เป็นผู้บริจาคโลหิตต่อเนื่องสม่ำเสมอในช่วงอายุ มากกว่า 60 ปี จนถึง 65 ปี
  - 2) บริจาคโลหิตได้ไม่เกินปีละ 2 ครั้ง คือ ทุก 6 เดือน
  - 3) ต้องได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพโดยแพทย์ หรือพยาบาลของธนาคารเลือดหรือหน่วยงานรับบริจาคโลหิตซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจคัดกรองสุขภาพผู้บริจาคโลหิต
- 4) ตรวจ CBC และ SF ปีละ 1 ครั้ง
4. น้ำหนักตั้งแต่ 45 กิโลกรัม ขึ้นไป
5. สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงพร้อมที่จะบริจาคโลหิต
6. นอนหลับพักผ่อนเพียงพอในเวลาปกติของตนเอง ในคืนก่อนวันที่มาบริจาคโลหิต
7. ไม่มีประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ โรคตับ โรคปอด โรคเลือด โรคมะเร็ง หรือมีภาวะโลหิตออกง่ายและหยุดยาก
8. ไม่มีอาการท้องเสีย ท้องร่วง ใน 7 วันที่ผ่านมา
9. สตรีไม่อยู่ในระหว่างตั้งครรภ์หรือให้นมบุตร และไม่มีการคลอดบุตรหรือแท้งบุตรภายใน 6 เดือน ที่ผ่านมา
10. น้ำหนักต้องไม่ลดผิดปกติในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา โดยไม่ทราบสาเหตุ
11. หากรับประทานยาแอสไพริน, ยาคลายกล้ามเนื้อหรือยาแก้ปวดอื่นๆ ต้องหยุดยามาแล้ว 3 วัน ถ้าเป็นยาแก้แอสไพรินหรือยาอื่นๆ ต้องหยุดยามาแล้ว 7 วัน
12. ไม่เป็นโรคหอบหืด, ผิวหนังเรื้อรัง, วัณโรค หรือภูมิแพ้ต่างๆ
13. ไม่เป็นโรคความดันโลหิตสูง, เบาหวาน, หัวใจ, ตับ, ไต, มะเร็ง, ไทรอยด์, โลหิตออกง่าย-หยุดยาก หรือโรคประจำตัวอื่นๆ
14. หากถอนฟัน อุดฟัน ขูดหินปูนหรือรักษารากฟัน ต้องทิ้งระยะอย่างน้อย 3 วัน กรณีผ่าฟันคุด ให้เว้นอย่างน้อย 7 วัน จนกว่าแผลจะหายสนิทไม่มีอาการอักเสบ
15. หากเคยได้รับการผ่าตัดใหญ่ต้องเกิน 6 เดือน, ผ่าตัดเล็ก ต้องเกิน 7 วัน
16. ท่านหรือคู่ครองของท่านต้องไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสัมพันธ์
17. ต้องไม่มีประวัติยาเสพติด หรือเพิ่งฟื้นโทษ ต้องเกิน 3 ปี และมีสุขภาพดี

เรื่อง : การขอเลือดและRefer ไปรับเลือดที่โรงพยาบาลแม่ข่าย	หน้าที่4/6
ระดับเอกสาร : วิธีปฏิบัติ	รหัสเอกสาร : LAB-SP-026-00

18. หากเจาะหู, ลัก, ลบรอยสักหรือฝังเข็มในการรักษา โดยใช้เครื่องมือร่วมกัน หรือในสถานที่ที่มีคุณภาพ ความสะอาดต่ำ อาจติดเชื้อโรคทางกระแสโลหิต จึงควรงดบริจาคอย่างน้อย 1 ปี แต่หากกระทำด้วยเครื่องมือทางการแพทย์ที่สะอาดปราศจากเชื้อ โดยผู้ชำนาญ และเป็นวัสดุที่ใช้ครั้งเดียว เฉพาะตัว เว้นระยะเวลาให้แผลอักเสบหายสนิทอย่างน้อย 7 วัน
19. หากมีประวัติเจ็บป่วยและได้รับโลหิตของผู้อื่น ต้องเกิน 1 ปี
20. หากมีประวัติเป็นมาลาเรีย ถ้าเคยเป็นต้องหายมาแล้วเกิน 3 ปี หากเคยเข้าไปในพื้นที่ ที่มีเชื้อมาเลเรียชุกชุม ต้องทิ้งระยะอย่างน้อยเกิน 1 ปี จึงบริจาคโลหิตได้
21. หากเคยเจ็บป่วยต้องรับโลหิตของผู้อื่นที่ประเทศอังกฤษในระหว่างปีพ.ศ.2523-2539 งดรับบริจาค โลหิตถาวร
22. หากเคยพำนักอยู่ในประเทศอังกฤษรวมระยะเวลา 3 เดือน ในระหว่างปี พ.ศ.2523-2539 หรือ เคยพำนักในยุโรปรวมระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523-ปัจจุบัน งดรับบริจาคโลหิตถาวร
23. หากเคยได้รับวัคซีน เพื่อป้องกันโรค หรือเคยรับเซรุ่ม ระยะเวลาที่งดรับบริจาค โลหิตขึ้นกับชนิดของวัคซีน หรือ เซรุ่ม
24. สตรีอยู่ระหว่างมีรอบเดือน ไม่เป็นข้อห้ามในการบริจาคโลหิต ถ้าขณะนั้นสุขภาพแข็งแรง มีโลหิตประจำเดือนไม่มากกว่าปกติ ไม่มีอาการอ่อนเพลียใดๆ ตรวจความเข้มข้น โลหิตผ่านก็สามารถบริจาคโลหิตได้
25. ก่อนบริจาคโลหิต ควรงดอาหารไขมันสูง เช่น ข้าวมันไก่ ข้าวข้าวหมู ของทอด ของหวาน แอ่งกะทิต่างๆ เป็นต้น

เรื่อง : การขอเลือดและRefer ไปรับเลือดที่โรงพยาบาลแม่ข่าย	หน้าที่ : 5/6
ระดับเอกสาร : ระเบียบปฏิบัติ	รหัสเอกสาร : LAB-SP-026-00

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ (Responsibility)

- 4.1 นักเทคนิคการแพทย์ หน้าที่ ตรวจหมู่โลหิต รับบริจาคโลหิต ดูแลขณะมีคณมาบริจาคโลหิต
- 4.2 ผู้ช่วยเหลือคนไข้หน้าที่ ช่วยดูแลคนที่มาบริจาคโลหิต
- 4.3 พยาบาลหน้าที่ ซักประวัติ จัดคิวเข้าห้องตรวจแพทย์ ดูแลผู้บริจาคโลหิตที่มีอาการข้างเคียงจากการบริจาคโลหิต
- 4.4 แพทย์ หน้าที่ วินิจฉัยโรค รักษา วางแผนในการรักษาบริจาคโลหิตที่มีอาการข้างเคียงจากการบริจาคโลหิต

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure)

แนวทางปฏิบัติกรณีมีผู้ป่วยมารับเลือดที่ รพ.ทุ่งเขาหลวงแล้วไม่ยอมไปรับเลือดที่อื่นจะ ขอเลือดจาก รพ.ร้อยเอ็ดมาให้ผู้ป่วย เริ่มขอเลือดได้เลย

- 1.Hct 20% เจ้าหน้าที่ห้องแลป ตรวจ blood group
- 2.เจ้าหน้าที่แลปจะโทรประสานกับเจ้าหน้าที่ธนาคารเลือด รพ.ร้อยเอ็ด
- 3.มีเลือด Admitผู้ป่วย เจาะเลือดผู้ป่วยใส่TUBE CBC 2 ml ส่งx-match ที่รพ.ร้อยเอ็ด
- 4.ทำหนังสือบันทึกข้อความจากผู้อำนวยการ รพ.ทุ่งเขาหลวง ถึงผอ. รพ.ร้อยเอ็ดในการขอเลือด
- 5.ค่าเลือด1 U=880 บาท ค่า x-match340 บาทรวม 1220 บาท
- 6.ส่งเลือดผู้ป่วยไป x-matchเข้าจะได้เลือดป่วย ถ้าส่งป่วยอาจจะได้ตอนเย็น แล้วแต่กรณี ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่ธนาคารเลือด รพ.ร้อยเอ็ดก่อนทุกครั้ง

แนวทางปฏิบัติกรณีมีผู้ป่วยมารับเลือดที่ รพ.ทุ่งเขาหลวงแล้วไปรับเลือดที่รพ.เสลภูมิ ต่อไป

1. Hct 20% เจ้าหน้าที่ห้องแลป ตรวจ blood group
2. เจ้าหน้าที่แลปจะโทรประสานกับเจ้าหน้าที่ธนาคารเลือด รพ.เสลภูมิ
3. เจาะเลือดผู้ป่วยใส่ TUBE CBC 2 ml พร้อมใบขอเลือดตามแบบฟอร์มของโรงพยาบาลเสลภูมิ
4. ในกรณีที่เลือดเหลือน้อย ต้องให้ญาติไปบริจาคทดแทนห้องแลป รพ.ทุ่งเขาหลวงจะทำใบนำส่งให้ไปบริจาคที่ห้องBLOOD BANK รพ.เสลภูมิ
5. .ไปบริจาคเลือดวัน เวลาราชการ จันทร์ –ศุกร์ เวลา 9.00-15.00น. ที่ ห้องBLOOD BANK รพ.เสลภูมิ
6. ก่อนเบิกเลือด หรือrefer ผู้ป่วยไปรับเลือดติดต่อเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการก่อนทุกครั้ง

เรื่อง : การขอเลือดและRefer ไปปรับเลือดที่โรงพยาบาลแม่ข่าย	หน้าที่ : 6/6
ระดับเอกสาร : ระเบียบปฏิบัติ	รหัสเอกสาร : LAB-SP-026-00

แนวทางปฏิบัติของห้องปฏิบัติการ เมื่อผลตรวจ Hct $\leq$ 20%

1. เมื่อผลตรวจ Hct $\leq$ 20 ให้ตรวจซ้ำด้วยเครื่องAutomate
2. ให้เอาเลือดจากหลอดเลือด EDTA ใส่หลอดHct ปั่นด้วยเครื่องCENTRIFUGE
3. ประสานพยาบาลหน่วยงานที่ส่งเพื่อรายงานแพทย์เวรให้ทราบ
4. Repeat Hct ในตำแหน่งใหม่ที่ไม่ให้IVเพื่อยืนยันผลการตรวจอีกครั้งและให้ตรวจBlood group
5. ตรวจสอบผลความถูกต้องของค่า Hct จากเครื่อง Automate และระบบบันทึกการรายงานผลในHoSxP LIS ในระบบให้ค่าตรงกัน

6. เอกสารอ้างอิง (Reference Document)

-บริจาคนโลหิต สภากาชาด

7. เอกสารแนบท้าย (Appendix)

7.1 เอกสารแนบท้าย 1 Flow chart

แนวทางการขอเลือดและReferผู้ป่วยไปรับเลือดที่ รพ.แม่ข่ายของห้องปฏิบัติการ

